

Quaestiones medicae duodecim, ab ... Petro Rideux [et al.] ... propositae in aula episcopali Monspeliensi coram ... Francisco Le Noir, ... Pro regiâ cathedrâ vacante. Per obitum R. D. Gerardi Fitz-Gerald ... / Quas, ... propugnabit ... diebus 13, 14 & 15 mensis Martii anni 1749. Thomas Fitz-Maurice, D. M .M.

Contributors

Fitz-Maurice, Thomas, active 1749.
Rideux, Pierre, 1674-1750.
Ecole de médecine de Montpellier.

Publication/Creation

Monspeli : Apud Joannem Martel, Universitatis Medicinae Typographum, 1749.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dtsmahm5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

QUÆSTIONES MEDICÆ DUODECIM,

AB

ILLUSTRISSIMIS VIRIS

R. D. PETRO RIDEUX DECANO
Venerando, ANTONIO MAGNOL, HENRICO
HAGUENOT, JACOBO LAZERME, ANTONIO
FIZES, FRANCISCO DE SAUVAGES,
Regis Consiliariis, Medicis, & Professoribus Meri-
tissimis.

PROPOSITÆ

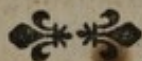
IN AULA EPISCOPALI MONSPELIENSI
coram Illustrissimo ac Venerabili D. D. FRANCISCO
LE NOIR, Theologiæ Doctore, Canonico, Theologo, &
Archidiacono majore Ecclesiæ Cathedralis Monspelienfis,
Abbate Sancti Salvatoris Lodovenfis, Vicario Generali &
Officiali.

Pro Regiâ Cathedrâ vacante.

Per Obitum R. D. GERARDI FITZ-GERALD, Regis Consiliarii,
Medici, & Professoris Meritissimi.

*Quas, Deo favente, & auspice Dei-parâ, propugnabit in Augus-
tissimo Monspelienfi Apollinis Fano, triduo integro, manè & serè,
diebus 13, 14 & 15 mensis Martii anni 1749.*

THOMAS FITZ-MAURICE, D. M. M.

MONSPELII,

Apud JOANNEM MARTEL, Universitatis Medicinæ
Typographum. 1749.

DEO
UNI ET TRINO,
VIRGINIQUE
DEI PARÆ,

D. D. D. C.

THOMAS FITZ-MAURICE, D. M. M.

QUÆSTIO PRIMA.

*AN PASSIO HYSTERICA ET HYPOCHONDRIACA
sint Morbi congeneres & eandem curationem expostulent ?*

HYPOCHONDRIACI Viri & hysterica Fœminæ, tensivos & sæpè peracutos experiuntur in abdomine dolores immanem ejus intumescenciam, ructus nunc acidos, nunc nidorosos, borborygmos, vomitus aut vomendi conatus, & adstrictam sæpiùs alvum. Accedunt mox capitis dolores, vertigines, aurium tinnitus, membrorum tremores ac subsultus, tetra insomnia, cordis palpitatio, dolor renum calculum mentiens, urinae lymphidæ toto insultûs tempore, pectoris angustia, globi in abdomine motitatio, & ad œsophagi superiorem partem ascensus, strangulationis sensum inducens: quod ultimum in Fœminis frequentius, in Viris, rarò licet, aliquandò tamen observatur; constans ferè mortis metus & perpetua de malis querimonia. Nequè his solis, nequè omnibus simul corripì Hypochondriacos omnes, omnesque Hystericas credas velim: nequè in illis æque intensa ac in his esse existimes. Utriusque affectûs pathognomonica habebis signa, si ructibus & borborygmis quinque posterius memorata adjungas symptomata.

Plùs metûs quàm periculi vulgò secum afferunt ambæ hæc passiones; quæ, ut ex symptomatum enumeratione patet, similes adedò existunt ut vix ovum ovo similiùs censerì possit. Omni tamen periculo vacare dicendæ non sunt, præsertim cum convulsiones & animi deliquia frequentius procreant. Prop-

ter pertinaciam & crebriorem redditum Medicorum flagellum & opprobrium jure dicuntur. Causam utriusque materialem non alibi quam in totius systematis nervei tensione & vibratilitate nimiâ cum sanguinis diathesi ficcâ, acri, & quasi re-
 finosâ, quærendam esse, suadent practicum observata, symptomatum natura, & ex assignato solidorum fluidorumque statu facili negotio deducenda explicatio, ac tandem causæ antecedentes; quæ solent esse, innata ad melancholiam dispositio, victus ex crassis, viscidis, crudis, falsis, piperatis, par-
 cior potus, vita deses, animi contentiones assiduæ, & violentiora pathemata. Ad malum hypochondriaco-hystericum mitigandum in eo totus esse debet Medicus ut sibi primùm conciliatâ Ægroti fiduciâ, metum illi excutiat si fieri possit, mox stomachicis, ut plurimùm minoris energiæ emendatâ ventriculi labe; dùm humorum massam absque grandioris excandescentiæ metu, levioribus dividit aperientibus; dùm sero lactis, balneis domesticis & aquis acidulis diluit, lacticiniis & mucilaginosiis è regno animali desumptis edulcorat; fibris nerveis pristinam restituat flexilitatem. Hâc methodo, adjunctis moderato exercitio, & mentis exhilaratione, tutiùs quam aliâ quâcumque extrâ paroxysmum mitigatam fuisse symptomatum recensitorum ferociam, jam multotiès iterata probavit experientia. In paroxismo præstantiora non sunt auxilia quam foetida naribus admota variaque ex opio præparata, vel sola exhibita, quandò scilicet torquent dolores aut spasmi; vel cum cardiacis maritata ubi languent vires, frigetque corpus, & quod tanquam specificum considerari potest in hocce casu castoreum.

Ergò Passio hysterica & hypochondriaca Morbi sunt congeneres, & eandem curationem expostulant.

QUÆSTIO

QUÆSTIO SECUNDA.

*An Erysipelatibus periodicis sit adhibenda Medicina
vel non?*

TUMOR qui parùm elatus, diffusus, vix unquam circumscriptus, calore acri, pruritu dolorifico stipatur, & colore rosaceo, quem fugat premens digitus, sublatâ pressione citò reversurum, & à parte in partem facilè serpit, febremque habet non rarò comitem, Erysipelas audit. Simplex allatis tantummodò stipatur symptomatibus. In composito medium tumoris tenet phlegmone Skirrus, aut œdema, dùm margines occupat Erysipelas; tuncque pro conjuncti tumoris indole diversâ phlegmonôdes, skirrôdes, aut œdematôdes nuncupatur. Complicarum vocant quod comitatur alius morbus, cujus sæpè est symptoma, partem ab Erysipelate plùs minùsve remotam infestans. Internum vel externum facit sedes diversa; benignum vel malignum constituit symptomatum diversa indoles. Accidentale sæpiùs observatur; habituale singulis annis vel mensibus, sæpiùs aliquandò recurrere visum fuit. Sanguinis acris & vix inspissati in minimis arteriis sanguiferis difficilis transitus, ejusque ingressus in tubulos lymphaticos cutis, membranarum & musculorum cùm auctâ vi cordis trusivâ causam hujus morbi continentem ponit. Difficilis transitûs causas ex nonâ quæstione desumes; acrimoniæ verò causas dabunt, innata sanguinis constitutio, victûs ratio, pravæ digestiones, insensibilis transpirationis, & urinæ secretio cohibita, menstrua & lochia suppressa. Erysipelas externum cum aliis tumoribus confundere nequâquam poteris, si sedulò attendas ad symptomata his & illi essentialia: verùm non adedò facilis tibi erit diagnosi Erysipela-

tis interni. Periculi expertem esse hunc tumorem pronuntiabis si febre nulla, nullove alio mali moris symptomate stipetur; secus verò plùs minùsve formidandum dices pro febris intensiori aut mitiori gradu, aliorumque symptomatum numero & vehementia. Resolutione ut plurimùm terminatur Erysipelas, quod optimum, aliquando induratione, quod minùs bonum; rarò suppuratione, quod malum; mortificatione sæpiùs quam optandum, quod pessimùm. Quod solâ vi vitæ non resolvitur Erysipelas, sanare poteris, si præscriptâ diætâ tenui pro febris vehementiâ, Ægri viribus & temperamento, regione & anni tempestate, parciùs aut abundantius extrahi cures sanguinem ejus æstum moderatè refrigerantibus compescas, aut spissitudinem levioribus incidentibus, & diluentibus tollas; si tandem, qui in primis viis nidulantur pravorum succorum amarore & febris exacerbatione, facili negotio detegendos, totâque Medici attentione dignos, emeticis aut cathartico-emeticis, penitùs elimines. Topica aut nulla aut pauca, eaque cautè admovebis, oleosa & reperiuentia, cane pejùs & angue vitabis.

Jam verò ut ad propositam quæstionem propiùs accedam; quoniam Erysipelata periodica vi vitæ noxios humores extrorsùm pellenti natales debere existimo illamque servato regimine sufficere ad sanguinem vix inspissatum discutiendum, nisi symptoma aliquod mali moris artis auxilia expostulet, totum opus naturæ est committendum. Sed quia observaverunt Viri expertissimi ab hujusmodi Erysipelatibus tandem enecari Ægros, prudentis est Medici, ad recidivam avertendam, humorum discrasiam emendare, vasaque referare obstructa. Undè intelligitur sub quo respectu concludam.

Ergò Erysipelatibus periodicis adhibenda est Medicina.

QUÆSTIO TERTIA.

An Curationi Februm continuarum æquè confert Cortex peruvianus, ac confert curationi Februm intermittentium?

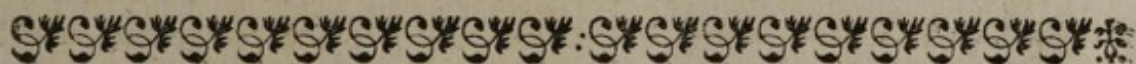
FEBRIS quâ frequentior nullus occurrit morbus, quæque aptè definitur præternaturalis & constans pulsûs frequentia, nunc essentialis, nunc symptomatica, continua est vel intermittens. Durat illa donec p̄totinùs fuerit debellata, hæc datis induciis, seriùs ociùs revertitur. Illa brevis, acuta, lenta, modò uno tenore sua percurrit tempora, modò statim incertisve exacerbescit, variaque accipit nomina, à causâ, ut inflammatoria, lactea, biliosa. A symptomatibus, ut ardens, algida. A more seu indole, ut maligna. Intermittens, quotidiana, tertiana, quartana, &c. Audit pro ut singulis, aut alternis diebus, vel quartâ quâque die recurrit. Alias utriùsque nomenclaturas ut præmittam jubent arctiores scripti limites. Cordis frequentior contractio causam dat continuentem, illa natales debet, vel stimulo in quâcumque corporis parte, vel difficili transitui sanguinis per quædam vasa minima. Stimulum pone, succussio prætermodùm toto genere nerveo accelerabitur necessariò sanguinis circuitus; ad cor frequentius appellentia liquida contractiones ejus quoad numerum augebunt. Consequenter ad difficilem transitum sanguinis per nonnulla vasa minima, auctis cordis viribus, majori celeritate per canales liberos ad cor trudentur liquida, & nisi obstet ingens nimium illorum spissitudo aut copia, illius visceris dilatationes ac proindè contractiones accelerabuntur. Auxiliatrices hîc præbent manus præter naturam distenti vasorum parietes validiùs sese contrahentes. Sicut à stimulo semper difficilis efficitur sanguinis transitus per vasa minima, spasmodicè scilicèt constrictis illorum parietibus, ità ab illo difficili

transitu sæpè oritur stimulus, ingurgitatis nempè vasis sanguiferis in parte quæ exquisito admodum sensu gaudet. Stimulant vel vices stimuli gerunt secantia, pungentia, distrahentia, acria, ingesta, vel exterius applicata, pus, & sanies, &c. resorpta. Difficilem habebis sanguinis transitum per vasa minima independenter à stimulo, quotiescumque particularum ejus diameter vasorum diametrum excedet naturalem, quod pendere in Febribus arbitramur. 1°. A materiæ viscidæ, plùs minùsve particularum acrium involventis nunc continuâ, nunc interpolatâ miscelâ cum sanguine, sive eam suppeditent primæ viæ quod frequentius, sive à vasis lymphaticis in ejus oceanum redeat. Eundem effectum parit frigus subito susceptum. 2°. A compressione quam debilioribus præsertim minimis vasis inferunt majora à rarefacto propter acris materiæ adventum sanguine dilatata ultra modum.

Febris signo suo pathognomonico in definitione tradito dignoscenda, etsi à nonnullis tamquam naturæ conamen spectetur, periculosa tamen censenda est; principio enim vitali directè adversatur. A continuâ majus, ab intermittenti minus imminet periculum. Ab illâ eò majus, quò pejora symptomata. Hæc ut plurimum pertinacior & quartana quam tertiana, autumnalis quam vernalis. Vasorum ulteriorem infarctum & crepaturam, venæ sectionibus in summo æstu celebratis præcavere, primum est, quod Medico in quâcumque Febre tractandâ agendum incumbit; mox causæ primariæ habita ratione aut stimulum ejusque consuetudinem anodynus tollere, aut humorum rarefactionem refrigerantibus compescere, tandem stabilantem in primis viis saburram, emeticis vel catharticis, vel ambobus everrere debet. His prudenti manu adhibitis, feliciter debellari observantur Febres continuæ quæ puris, saniei, aut corrupti feri cum sanguine miscelam pro causâ non agnoscunt. Non idem de intermittentibus est pronunciandum, hæc siquidem præter recensita auxilia ad perfectam sui medelam febrifuga ut plurimum exoptulant, inter quæ primas tenent cascarilla & cortex peruvianus, qui, vel solus exhibitus, vel cum

usu opus est, vi quâ pollet stomachicâ & dividenti ventriculi labem emendat, & superstitem materiam febrilem tenacem incidit vi vitæ foras amandandam. Et plusquàm millenis constat observatis eum adversus ejusmodi febres ita valere, ut jure tamquàm specificum vulgò decantetur. In febribus autem continuis quarum exacerbationes à frigore exordiuntur, licet ad remissionem producendam, aut reliquias materiæ febrilis discutiendas felici cum successu sæpè fuerit adhibitus, observarunt tamen celeberrimi in arte Viri se eo in febribus intermittantium quarundam paroxysmo suo æmulis incassum usos fuisse: Docet observatio in inflammatoriis, quæque à stimulo pendent, febribus non solum non prodesse, sed & plurimum nocere.

Ergò curationi Februm continuarum non aequè confert cortex peruvianus ac confert curationi Februm intermittantium.

QUÆSTIO QUARTA.

An Ganglioni & Lupiæ resolutia cum humectantibus?

QUotquot à lymphâ aut congeneri humore producuntur tumores, vel cystide carent, vel sibi proprio involvuntur sacculo, his quamquàm varia dederint nomina Authores, accurate tamen si perpendantur, ejusdem reperientur esse indolis, nec nisi ratione sedis, aut diversæ humoris collecti consistentiæ ab invicem discrepare.

Tumor durus, indolens nisi validâ prematur vi, cuti concolor, ad latera tantum mobilis, circa articulos manuum & pedum, rarò alibi, in tendinibus gigni solitus, vulgò ganglion vocatur. Hoc ovi gallinacei magnitudinem rarò exuperans, vix unquam à solâ lymphæ spissitudine ortum ducit;

sæpiùs à causâ quâpiam contundente aut distrahente, quæ fibrarum tendinearum & intertextorum vasorum lymphaticorum tonum frangendo, efficit ut lymphæ in propriis vasis, aut in fibrarum tendinearum interstitiis, aut in vaginæ cavo pedetentim collecta, morâ & vicino concreascit calore præsertim si præ innatâ aut adventitiâ labe ad spissitudinem concipiendam jam fuerit disposita.

Ganglion recensitis distinguendum signis, per se licet nihil portendat periculi, quoniam artûs in cujus vicinia collocatur motum aut lædit, aut summoperè lædere potest, à Medico non spernendum est. Ejus resolutionem obtinere poteris si initio & antequam summum duritiæ gradum fuerit adeptum, sæpiùs digitis salivâ madidis contrectari jubeas, laminâ plumbeâ mercurio illitâ, comprimere suadeas, aut quod forte melius, emplastro ex partibus æqualibus de mucilaginibus & de vigo quadruplicato mercurio cooperias, & dùm lympham hærentem sic dissolvere satagis, generali humorum lentiori humectantibus & levioribus incidentibus tollendo studeas: ultimâ hâc methodo ganglion in parte anteriori humeri, à quo paralyticæ factæ fuerunt manus & ulna, simulque paralytim sanare mihi contigit. His incassum adhibitis suadent nonnulli, ut ferro extirpetur tumor, hancque operationem & à Solingio & à semetipso sæliciter sæpiùs celebratam fuisse testatur Heisterus: verùm propter pericula quæ à puncto tendine oriuntur; si unquam, non nisi ubi in ejus vaginæ cavo sedem habet ganglion extirpandum esse existimo, illudque summâ cum cautelâ.

Lupia quo nomine tumores omnes tunicatos, sed minùs rectè comprehenderunt nonnulli, tumor est rotundus, mollis, à meliceride parùm abludens, variæ magnitudinis, unicâ nunc, modò latâ, modò arctâ nunc multiplici basi innixus, cuti concolor, à dolore immunis in omnibus corporis partibus sed frequentius in capite, facie, & circâ majores articulos oriri solitus. Efformatur à lymphâ aut humore consimili inspissato, in propriâ cystide collecto, accumulationem parit.

Nunc glandularum, vasorum lymphaticorum, aut cellularum, simulque superstratæ cutis innata, aut à contusione inducta debilitas, nunc lymphæ spissitudo, nunc utraque causa: spissescit lymphæ à victu ex acidis, crudis, viscosis, vitâ desidiosâ, medietatundâ, & tandem à labe hæreditaria. Periculi licet expers sit ratione sui in genere hic tumor, in suppuratum & in cancrum abiisse non absquæ summo ægri discrimine observatus fuit. Exiguas non solum, sed & magnæ molis resolutione sanatas fuisse lupias cum ex Medicorum scriptis constet, hanc, antè aliud quodcumque auxilium tentare decet, eaque supralaudatis, ubi de ganglio tam internis quàm externis medicamentis, cavendo nè dolorem procreent hæc ultima, promoveri debet: quibus nisi optatus succedat eventus ægro satisfactorius, aut notabile aliquod incommodum sublaturus Medicus, tumorem eradicare si cupiat nihil obstantibus, nec proveciori ætate, nec fractis Ægri viribus, nec tumoris nimiam mole, pedunculum, ubi arctior est, filo ligabit, nodumque singulis diebus constringet, donec exsiccatus cadat tumor, vel basim, ubi latior est, quàm ligaturam admittere possit, novaculam penitus exscindet, vel tandem, quando basis ejusdem est diametri ac reliquus tumor, (Modò operationem non prohibeant aliquod ex prædictis, ampliora, vicina, aut tumori intertexta vasa sanguifera), sectione longitudinali aut cruciali apertis integumentis, saccus cum contentâ materiâ evellendus, & excitatâ suppuratione vulnus tamquàm simplex tractandum.

Ergò Ganglioni & Lupiæ resolventia cum humectantibus.

QUÆSTIO QUINTA.

An Hæmorrhagiæ omnes sistendæ.

Sanguis fivè cum impetu erumpens, fivè guttatim stillans à quâcumque corporis parte, recepto jam usu Hæmorrhagiam facit. Mirùm quot ex locis emanare visus sit liquor ille. Ex oculi cantho, extremis digitis cruribus, femoribus, & totâ corporis peripheriâ; sed frequentius è naribus, pectore, ventriculo, intestinis, vaginâ, urethrâ viam sibi ad exteriora cedere solet. Nec ullum est corporis vas sanguiferum ex quo vulnerantia, dilacerantia, contudentia sanguinem educere non possint; solutas concipe sanguiferorum tunicas, eò usque dilatata secretoria & excretoria vasa ut rubros possint transmittere globulos, aut hos admodùm divisos Hæmorrhagiam subsequituram videbis. Solvuntur tunicæ à causis externis suprâ memoratis, à sanguinis acrimoniâ & ab ejus impetu majori quam ferre possit illarum resistentia; quod fiet auctâ ejus mole aut rarefcentia, aut imminuto illarum robore: dilatantur secretoria & excretoria vasa à copiosiori priùs appellente fecerendâ materie, quam sequuntur globuli rubri initio pauci & minores, mox plures & majores. Hùc igitur spectant omnes utriusque plethoræ & acrimoniæ causæ, cuncta quæ vasorum parietes quocumque modo debilitare & quæ globulos sanguinis discerpere valent.

Qui superfluo humore vasa liberat, sanguinis effluxum, modò ex magno vase non erumpat, in genere criticum censendum esse suadet ratio, probat experientia, quâ compertum est, ejus ope non solùm innumeros præcaveri morbos, sed & periculi plenos fuisse debellatos, eumque præposterè cohibitum plurima secuta fuisse mala. Hoc nomine ut plurimùm insigniri meretur narium hæmorrhagia in juvenibus, fluxus hæmorrhoidalis.

dalis in adultis & licet non tanto jure, hæmoptifis & vomitus
 cruentus in Fœminis, quibus supprimuntur menstrua, lochia.
 Ex adverso qui copia non exuperanti sanguine vasa spoliât,
 sanitatis integritati adversatur, & periculosus censendus est;
 periculum diversum ponit natura, diameter, & situs vasis ex
 quo dimanat sanguis, emanantis indoles, causæ diversitas,
 Ægri ætas, & morbi natura cui supervenit Hæmorrhagia, sic
 qui ex vase magno, vel compressionis, aut ligaturæ nescio, qui
 è minimis effluit si summè sit dissolutus sanguis, multùm for-
 midandus est, & sæpè mortis causa; sic qui humorum acri-
 moniæ debetur phthisim plerùmque producit, sic tandem quæ
 in variolis per anum, nisi quam citò sistatur quæ per miçtum
 cruentum omni invito remedio Ægrum jugulat Hæmorrhagia.
 Regulam quæris quâ salutarem, à noxiâ distinguere possis, ac-
 cipe. Ab illâ oppressæ reviviscunt vires, fugantur mala quibus
 torquebatur Æger: ab hac frangitur corporis robur, omniaque
 sequuntur imbecillitatis virium confectaria. Noxiæ Hæmorrha-
 giæ sistendæ cupidum, prudentem Medicum à venæ sectioni-
 nibus celebrandis non deterrebit languidus Ægri status, præ-
 fertim si revulsioni detur locus; actu vel potentiâ frigidis non
 parceret, qui ex puro fonte salutaris praxeos hauserit præcep-
 ta, ubi accusandus venit minùs sanguinis æstus, nec mucila-
 ginosis simul & vi adstringenti pollentibus neque cujuslibet ge-
 neris edulcorantibus, ubi humorum acrimoniæ natales debet
 morbus: suum hic locum habent purgantia sed mitiora; nec
 exigui est emolumenti animi & corporis quies, præstantissimos
 producit effectus laudanum. Manui chirurgicæ ubi patent vasa
 aperta, si minoris sint diametri stipticis utere, si majoris com-
 prime, aut filo constringe, si autem horum nullum agere pos-
 sis, candens admove ferrum, non neglectis aliis auxiliis, cum
 à sanguinis vitio disrupta fuerunt vasa. Liquido eùm jam pa-
 teat Hæmorrhagias dari omni nomine utiles quarum vices
 idèò gerere non possunt venæ sectiones, quod frustra natu-
 ram ab evacuatione cui est assueta deturbare velles, jure con-
 cludo.

Ergò Hemorrhagia omnes non sunt sistendæ.

D

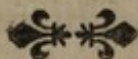
QUÆSTIO SEXTA.

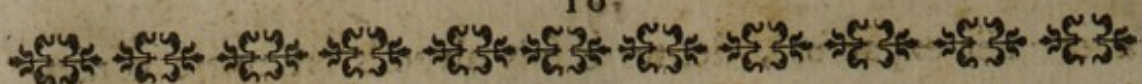
An Convulsionibus Narcotica?

QUæ corpus totum aut aliquot ejus artus tendendo, flectendo, aut mirum in modum distorquendo, partium situm mutat, functiones varias turbat, variis morborum nominibus originem dedit, convulsio, constans, vix enta invita musculi contractio optimè definitur. Fluat lymphæ nerveæ constanti rivulo & majori multò copiâ, quàm solebat in statu sano, aut quàm postulare videtur præsens corporis status, animâ non imperantè, vel in omnes musculos partis alicujus motibus dicatos, vel in congeneres tantum plures aut pauciores, vix salutatis Antagonistis, aderit convulsio vera: spuriam & vix spasmi nomine dignam fieri concipies cum resoluta, secto, aut summè debilitato Antagonistâ, intactus musculus licet majorem solito non accipiat fluidi nervei copiam, in sui sensum trahit membrum, cui alligatur. Uberior in hunc quàm in illum musculum fiet lymphæ nerveæ influxus. 1°. Propter inæqualem origini nervorum illatam compressionem à cranii compressionem, tumore intus genito, vasis sanguiferis dilatatis, pure, sanguine, sero in ejus cavo collectis. 2°. Quòd solum ad propositam quæstionem spectare videtur propter stimulum impactum parti alicui nerveæ ob fibrillarum numerum, tensionem, & exilitatem exquisito sensu gaudenti, docet enim observatio à stimulo uberius advocari fluidum nerveum, non solum in stimulos nervos, sed & in eos qui cum iisdem mediatum, aut immediatum habent commercium; stimulant, præter ea de quibus in quæstione tertiâ, urina, vermes, meconium, acrimoniâ peccantes alvinæ,

fæces, aër expansus, dentes è suis alveolis erumpere conantes aliaque benè multa. Convulsionem ab hâc ultimâ causâ dignoscere summè interest; Medicum docebit doloris præsentia, & signorum absentia quæ cerebri infarctum denotant. Universalis convulsio particulari pejor, quæ partes cerebro vicinas musculos respirationi famulantes obsidet, cæteris paribus periculosior eâ quæ alias partes aggreditur. Convulsionis, quàm parit inæqualis nervorum compressio, tractandæ methodum ex therapeiâ vulnerum capitis, epilepsiæ, & hydrocephali depromes; illi autem, de quâ agitur efficacius mederi non poteris, quàm illud, quod stimulat, aut stimuli vires gerit tollendo, quod exequi poteris auxiliis è curatione generali inflammationis desumendis, ubi membranæ inflammatio morbum parit; gingivarum sectione, ubi dentes in causâ sunt; oleosis & mucilaginosi, ubi meconium aut acerrimæ fæces, anthelminticis, ubi vermes quibus posterioribus, ablato, aut mitigato dolore, succedent purgantia varia pro re natâ; ab hypercatharsi ortam lethalem quamvis esse pronuntiaverit Hyppocrates sanare tentabis oleosis & acidis; puncto tendini oleum terebinthinæ calidum instillabis, dimidiatim sectum prorsus secabis, vulnus cum strangulatione dilatabis, urinam in vesicâ collectam catheteris ministerio educere conaberis: verùm cum, teste experienciâ, nulla sint medicamenta quæ efficacius quàm narcotica nervos laxando, irritationi suscipiendæ minus idoneos reddant, non solum aliis remediis tutam sternant viam, sed & sæpe Convulsionem penitus tollant, concludere meritò licet.

Ergò Convulsionibus Narcotica.

QUÆSTIO SEPTIMA.

An cystis vomica Pulmonum sit pars organisata & quomodo formetur?

D Uplicem vomicæ pulmonum speciem admittendam cen-
seo, alteram quæ lympham inertem, & aliquatenus
inipissatam propriò involutam sacculo continet; alteram in qua
pus laudabile in cystide pariter coacervatur. Illa à Melliceride
vix abludit; Hanc inter, & abcessum nullum video ponendum
esse discrimen ratione materiæ collectæ, sed tantum ratione
modi quo fit collectio, tertiam ex utrâque compositam qui
admittere voluerit me abluctantem non habebit. Illam furtim
irrepentem suspicari poterit Medicus, ex dolore pectoris gra-
vativo, tussi siccâ, & levi respirandi difficultate, quæ utra-
que exasperant exercitia, sed levare nequeunt, quæ ad hæc
symptomata debellenda adhiberi solent medicamina. His sig-
nis adjuncta Febris lenta, anxietates, odor fœtidus ex ore ema-
nans, prægresso præsertim sputo cruento, alteram speciem ali-
quatenus denotare possunt. Primam diù admodum gestare
potest Homo, absque summo sanitatis dispendio, ita docentibus
Authorum scriptis, ab illâ tabidus sæpè occidit, aut in Em-
pyema delabitur, rarò perfectam experitur medelam; ab utrâ-
que rupta ictu oculi citiùs suffocati visi sunt ægri.

Prioris speciei originem deberi crediderim eisdem causis à
quibus alibi producuntur tumores lymphatici tunicati, vide
Quæstionem quartam, cum hoc discrimine quod hîc vix lo-
cum habere, arbitrer contudentia, nec alia quæ exteriùs agen-
do, partium contextum debilitant. Ad purulentam pro-
ducendam prævia in pulmonibus necessariò admittenda est
inflammatio quæ ob mitiorem sui indolem & obtusum visceris
sensum vix ac ne vix quidem detegi potest. Ab hac disruptis
quibuldam

quibusdam vasis integra sanguifera validius oscillantia sanguinem, lympham, fimbriasque vasorum ruptorum atterendo, attritu intimè miscendo pus efficiunt quod ex officinis suis pressione vicinâ expulsum lentè colligitur, & collectum vaginam sibi adsciscit.

Cystidem jam quod attinet in vomica lymphaticâ, illam à nodoso vase lymphatico sensim & sine sensu à proprio humore dilatato aut cellulæ unius pluriumve intermediis discissis claustris à lymphâ guttatim illuc depluente parietibus dilatatis efformari minimè dubius assero. Præfractè tamen negare nollem à lymphæ partibus crassioribus, à centro ad peripheriam propulsis & adunatis Cystidem procreari posse, cum ex actis Societatis Regiæ Parisiensis constet ex pulmonibus, hepatis substantia & abdominis cavo extractas fuisse cystides, in quibus, nec microscopii ope, nec alio quocumque tractandi modo ulla organisationis signa detegi potuerunt, sed hæc rara. Purulentæ vomicæ cystidem parietes esse unius, ubi minor est collectio, vel plurium cellularum vesiculas inter aëreas positarum, ubi major, aut tandem ipsam membranam quâ testibus Malpigio & Helvetio unusquisque pulmonum lobulus contegitur, ubi maxima est vomica, pure hic eodem modo collecto, quo lympham è suis vasis stillantem colligi superius dixi; nequaquam autem vas esse lymphaticum autumo. Verum inquis undenam cystidis spissitudo? in primo casu ab ingurgitatis ejus vasis pellucidis nutritiis, in posterioribus ab eâdem causâ & forte ex eo quod cellularum fragmenta & ipsæ vesiculæ pneumaticæ applanatae à liquamine contento parietibus cystidis applicata accrescunt. Cystidis ruptionem promovendam esse clamore, cantu, risu, tussi, ipsoque exhibito emetico suadent eximii Practici, ut bechicis & abstergentibus detur locus, quæ aperto sacculo, aut sola, ut in lymphaticâ, aut cum lacticiis maritata ut in purulentâ, curationem aliquando absol-
vunt. Verùm ubi magnam esse vomicam denotant sympto-
mata, aut plurimum fractæ sunt ægri vires, cum à ruptione
immineret non leve suffocationis periculum, melius est nihil

moliri. Monere hîc , non abs re erit , nunquam ruptâ licet vomica expectandam esse , cicatricem integram donec tota fuerit expulsa cystis.

Ergo cystis vomica Pulmonum ferè semper est pars organisata & modis supra allatis formatur.

QUÆSTIO OCTAVA.

An mola , uti Fœtus , nono mense excludatur ?

FAbularum avidum vulgus , omni vel ipsius verisimilitudinis specie orbata , pro veris adhucdum hodiè in nonnullis locis venditare non pudet , de molarum vitâ , necnon diversâ figurâ , volitantes alias , alias sub adstantium sese abscondentes vestibus , visas fuisse testantur credulæ nimis mulierculæ ; vorato Fœtu sanguisuga illa animalcula prima egredi arbitrantur , aut victa à Fœtu interire. Ad populum phaleras. Amoto quæramus seria ludo.

Ab imperfectâ fœcundatione ortam informem massam , carneam , ossibus orbam , molæ nomine insignierunt omnes ferè vetustiores Medici. Recentiorum , quoad maximam partem , scripta evolventi , modò tibi videbitur , ex utero exclusas hujus modi informes massas , aut istius visceris excrescentias esse carneas , aut grumosum sanguinem , vel placentas , excluso Fœtu , in utero retentas , & formam ejus adeptas (a) modò arbitraberis embryonem citò post fœcundatum ovum , pabuli defectu exsiccatum , & ad nihilum quasi redactum fuisse , dùm secundinæ variam in molem acrescunt (b) Non rejectâ pri-

(a) Ruisch. Kerckring.

(b) Rideux apud act. Societ. Regiæ Paris. Ruyschi. Moriceau.

mâ neotericorum sententiâ, neque iis reluctans, qui moles illas cum Ruyschio pseudomolas appellare cupient; posteriori de verâ molâ eò lubentiùs adstipulor sententiæ, quod 1°. rationi consentaneum sit compressio aut distorto fune umbilicali, obstructâ in eo inclusâ venâ, crassiori factò sanguine à placenta adveniente, aut aliâ quâcumque de causâ quam augurari arduum est, exilissimum embryonem pabulo defraudatum obliterari debere; aut, licet grandior extiterit aliquatenus, à compressione uteri & vicinarum partium, præ molitiei suâ, valdè obsequiosum, in informem cartilagineamque substantiam redigi posse, dùm placenta cæteraque defuncti Fœtus (si sic loqui fas est) involucra, toto ejus gaudent nutrimento. Quod 2°. septimestribus inclusum secundinis exsiccatum Fœtum, & embryone à quindecim tantum diebus formato non majorem viderit Moriceau (a), in massâ pisciformi, quam pro suctore illi obtrudere volebat obstetrix, Fœtum inclusum invenerit Kerckringius (b) respectu temporis, quo in utero remanserat, exiguum admodum. Quòd tandem Ledelius molam carneam cum rudimentis capitis & oculorum se observasse testetur. Pacatè adeò in fœminarum sinu latuerunt molæ, ut post longam annorum seriem absquè ullo sui dato indicio, inopinanter fuerint exclusæ; dùm aliàs veram graviditatem ità mentitæ sunt, ut nisi summè cautus deceptus fuisset circa diagnosim Medicus. Menstruorum suppressioni, nausæ, vomitui, inappetentiæ, abdominis intumescentiæ, nè fidas. Univocum vix aliud reperies spuriae gestationis signum, præter ponderosæ totius molis motum corporis motibus obsequiosum, & præterlapsum multò, absquè partu, naturalis gestationis tempus cum prægressis, & adhuc superstitis signis veram graviditatem mentientibus. Urinam non rarò protinùs supprimunt molæ, & cum torminibus parturientium dolorum æmulis excluduntur, antecedente non rarò hæmorrhagiâ uteri, & subsequenti ferè semper lochiorum ef-

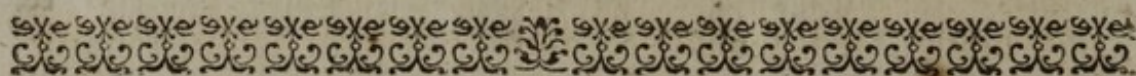
(a) Observ. 696.

(b) Bibliotheca Medica Mangeti.

fluxu. Noxas si nullas inferat mola, nihil moliendum; si è contrà à longiori ejus in utero morâ, quam ab ejus exclusione, majus futurum periculum videris, expelle si valeas emetico, purganti medicamine, aut stimulantî enemate, venæ sectione in talo, aut validis emmenagogis, vel manu obstetricantis extrahi jubeas, si nihil sit quod obstet, emollito prius uteri ore.

Fœtus nono ut plurimum mense excluditur; non idem de molâ dicendum, nullum siquidem fermè reperiri potest temporis spatium ab uno ad viginti annos, quo molas & pseudomolas non gestatas fuisse testentur magni nominis Viri, & omni fide digni (a) septimo & octavo mense se innumeras expulsas vidisse asserunt alii. Neque inter quam plurima in quæ incidi de hâc re Authorum observata, plura quam duo reperire mihi contigit Zacuti nempe & Ledelii, quibus constat binas molas nono mense exiliisse.

Ergò mola, uti Fœtus, nono mense non excluditur.

QUÆSTIO NONA.

Inflammationis Ossium naturam, sedem, causas, eventus, signa, curationemque exponere.

MOrbi, de quo pauca apud Authores & cujus causa in intimâ partium substantiâ altè adeò sepulta jacet, ut nec oculis, nec ratiociniis sæpè attingi possit, donec absolutâ strage, nulla supersit perfectæ curationis spes, historiam, ex imposito munere traditurus, veniam Lectorem enixè rogo, si rem minùs acuratè exequar. Ossæ substantiæ inflammationem

(a) Aristot. Ruisch. Parc. Hildan. Skenk. Rideux. Hoffman.

folam si tractandam susciperem, paucissimis foret absolutum opus: undè proposita quæstio postulare videtur, ut agam, & de eâ, quæ partes ad Ossâ pertinentes adoriri solet.

Ossium inflammationis, non secùs ac aliarum partiùm, natura posita est in tumore, dolore, calore & rubore, eamque erysipelas inter & phlegmonen medium tenere arbitror, & tardo gradu procedere, ob lentum sanguinis motum per vasa à corde admodùm remota & tortuosa plurimùm.

Sedes est periosteum externum ex innumeris & exilissimis fibrillis nerveis summè tensis, vasis sanguiferis paucioribus, lymphaticis pluribus compaginatum; cartilago extremis Ossibus sibi mutuò inarticulatis affixa; Ossea substantia versus extrema cylindricorum posita, ubi lamellæ laxiùs sibi mutuò adhærescunt, & numerosiores rami arteriosi reperiuntur; minimè verò substantia compactior, nisi præcesserit causa lamellas Osseas sejungens, aut fibras adeò emolliens, ut non amplius vasorum sanguiferorum præternaturali dilatationi invictè resistere possint; diploë; periosteum internum externo texturâ simile, sed tenuius & multò obtusiori sensu donatum; membrana cellulas Osseas in extremis cylindricis excavatas & succo medullari plenas interiùs obvestiens; parietes cellularum membranearum oleum subtile continentium, in cavo Ossium oblongorum reperiundæ; membrana has omnes circumvolvens, cujus sunt propagines, à periosteo fortè interno distincta, sed ei structurâ & sensu similis.

Causa continens est subitanea sanguinis hærentia, seu difficilis transitus in minimis memoratarum partium arteriis sanguiferis, ejusque sæpè in lymphaticos ductus ingressus, auctâ vi cordis & arteriarum trusivâ: Ponitur hæc obstructio ab auctâ particularum mole, aut ab imminutâ vasorum diametro, aut ab utrâque simul causâ. Particularum molem adaugent frigida æstuanti corpori applicata, & coagulantia fervidis humoribus immixta; vasorum diameter minuitur à comprimimentibus & irritantibus. Quæ verò hîc loci hos effectus frequentius produciunt, præter generales, causæ remotæ sunt inf-

pissatum meditullium à Viru venereo scrophuloso ; succus medullaris simili modo inquinatus & accumulatus, sanguifera vicina comprimens; exostosis extùs intusvè genita; lymphæ synovialis, medulla aut analogus illi humor medullaris à Viru scorbutico, aut cancroso, fortè à venereo acrimoniam adeptus, vel etiam à longiori morâ ; pus periosteo externo diù incumbens.

Repetitis vasorum oscillationibus, impactus atteritur sanguis, ad rectam circulationis normam reducitur, quod optimum, sed rarum, ubi ab aliquo Viru inquinata existunt liquida. Ruptis nonnullis sanguiferis integra validiùs oscillando, sanguinem, lympham, laciniasque vasorum miscendo, pus faciunt non laudabile quidem, quod hîc, propter pauciora & debiliora vasa sanguifera, expectare non poteris, ast saniosum & olei rancidi odorem spargens cum in interioribus fuerit confectum : Verùm ubicumque genitum, formidanda, ut plurimum, procreat mala ; vel enim os denudatum periosteo relinquit, vel, quod mitius, carnes superstratas depascendo, fistulam, sinum, aut ulcus producit ; in articulo conclusum, in dies acriùs factum, cartilagine exesâ, cariem vix sanabilem relinquit ; simile quid evenit, ubi in cellulis substantiæ cellularis collectum latet, & à fortiori, cum in Ossium cavo, ubi omnia corrumpit, destruit, spinæ ventosæ dat originem ; cum sanguine mixtum febrem parit lentam ; disruptâ maximâ infarctorum vasorum parte, vel omnibus usque adeò ingurgitatis, ut systoli exequendæ imparia evadant, in parte tandem extinguitur vitæ flamma.

Lugendum non dari signa, quibus Ossium inflammatio, ubicumque sedem habeat, certò cognosci possit ad diros ejus eventus avertendos. En quæ ab Authoribus traduntur. Periosteï externi inflammationis comes est summè excrucians dolor convulsionis aut febris parens, non nisi à compressione validâ exasperandus, nisi desint densæ ad contegendum carnes ; tumor expansus, cuti concolor. Minùs acutus in articulis dolor, cartilaginem inflammata designat ; profundior & terebrans, nullâ compres-

ione externâ adaugendus dolor, exercitiis & lecti tepore exasperari solitus, in ossis substantiâ, aut altiori loco sitam esse inflammationem arguunt; præsertim si adsint à viru aliquo sanguinis inquinati indicia; sed hæc ultima, quam fallacia norunt, quos non latet, quanti à solâ Ossium intumescentiâ lentè factâ, perennes producantur dolores.

Ab omni iniquatione immunis si existat sanguis. Eadem Ossium inflammationi mederi poterunt auxilia à quibus debellantur aliarum partium infarctus inflammatorii; venæ sectiones nempè prudenter iteratæ; quæ sanguinis æstum compescunt: quæ spissitudinem ejus diluendo, magis quam dividendo tollunt; quæ dolorem sedant; quæque primas vias everrunt; rarò autem cum accidat impuros non existere humores, præmissis præmittendis, nisi quæ viru profligando apta nata sunt, adhibeat medicamina, quorum Historia hujus non est loci, oleum operamque ludet Medicus.

QUÆSTIO DECIMA.

An Chirurgia Curtorum vera sit vel fictitia & quas ob rationes tùm theoreticas, tùm practicas?

QUâ labiis, auribus, aut naso mutilatis, abscissas restaurari partes asserunt nonnulli, Chirurgia Curtorum appellatur: hæc si Authoribus fides, non solùm ex proprio, sed & ex alieno corpore desumptâ materiâ refarcitæ fuerunt ablatae partes; hæc vera sint, necne ex sequentibus patebit.

In suspensam cutem, quâ biceps brachii obtegatur musculus, adacto cultro, à subjectis partibus ita separabatur cutis, ut sub eâ quasi sub ponte, duobus extremis, superiori scilicet & inferiori reliquæ cuti annexo, transmitti possint lintea, stylus, aliaque id genus; excitatâ suppuratione sanabatur vul-

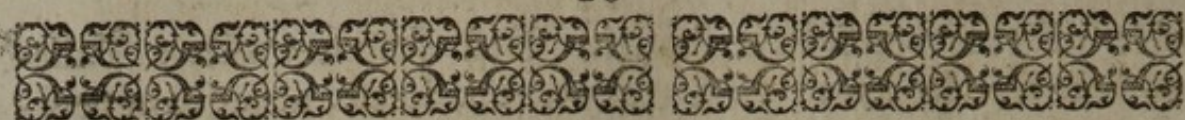
nus. Cutis jam callo densior facta ad proportionatam resarciendæ parti longitudinem & altitudinem, imò, paulò majorem, denuò scindebatur in parte superiori & post aliquot elapsos dies, (superficie ejus & extremis Curtarum narium refricatis donec efflueret sanguis) immersis in vulnus naribus, futuræ ministerio adjungebatur cutis tradux; capiti firmato strictè alligata brachium, ulna, manus immota tenebantur, donec circà vigesimam diem, firma cicatrice, naribus adnata cutis penitus, à brachio abscinderetur, duplici in loco, intermediâ columnâ, quam cum refricato labio superiori conjungere oportebat, perforanda, & narium figuram à multiplici adhibito artificio adeptura. Tædiosam hancce operationem ex non minùs tædiolâ Taliacotii descriptione desumptam, diris stipatam doloribus, plurimisque obnoxiam periculis (vel ipso fatente illius acerrimo defensore suprâ laudato, qui solus de hâc, quod noverim, ex professo scripserit;) Medici & Chirurghi exercitati prorsùs succedere non posse existimant, teste Heistero.

Dissociatæ ab elongatis utrinque vasorum angulis, sibi mutuo interfertis, junguntur partes, dùm secta transversim vasa retrotracta in fibras facescunt solidas. Ad cicatricem ergò producendam in utrâque parte requiritur vitalis motus; labrum vulneris cordi propinquius alteri nulla suppeditat liquida, quæ à collateralibus, aut subjectis vasis integris, subministrantur.

- 1°. Tradux ergò cutis dato, sed non concessò, quod cum naribus cicatrice conjungi posset, soluto vinculo, quo alligabatur brachio, quod solum pabulum subministrabat, omni jam nutrimento orbata, emori cogeretur, & in putrilaginem cadaverosam abire, nisi mumiarum instar balsamis condiatur; quod factum non lego. Plurimùm igitur abest ut carnes expellere possit, cum granulis è labro superiori pullulantibus intricandas.
- 2°. Vasorum cutis naribus assutæ elongationi obstare debent narium cartilagines.
- 3°. Tradux cutis exsiccatis quoad maximam partem vasis suis cum curtis naribus vix conjungi posse concipitur, sed potiùs uno extremo tantùm brachio

chio alligato protinùs exsiccare; illud futurum asserit Talia-
cotius, nisi in ætate virili traducatur, id est, antequam peni-
tùs exsiccet, ipsius hic utor verbis; vel potius emori instar
majorum carnis frustulorum, quæ, latâ licet innixa basi, citò
mortificatione corripuntur in operatione, gallicè *Amputation*
à Lambeaux; præsertim cum toto tempore quo vulnere im-
mersæ manent nares, à pure, sanguine & mucò narium hic
necessario colligendis, vix fieri potest, quin in vasis ejus suf-
flaminetur vitalis humorum motus. Idem accidere debet vasis
subjectis; vel acria facta illa liquida obvias quasque partes
exedent, docente praxi, horum alterum accidere vulneribus,
è quibus ad exteriora puri non patet via. 4°. Propter mole-
stum brachii situm, diros indè oriundos dolores, & parcam
escam pessumdari debent omnes humores, & cunctæ func-
tiones lædi. In aliis resarciendis curtis partibus, adhibenda me-
thodus ab hac parùm discrepat, & jam allatas difficultates
eludere nequit. Accedant nunc hujus methodi fautores, quo-
niam 1°. Eorum observata, quoad maximam partem, alia ex
aliis sunt exscripta. 2°. Eorum ferè nullus se operationi adfuisse
testatur; & eo ipso dubium fit an partes curtorum Chirurgiâ
resarcitæ fuerint; an verò solâ vasorum curtæ partis evolutione,
destructo viru, quo inquinabantur liquida; quod non semel
hac in urbe factum vidi. 3°. Tandem quod iis magis fidere
non teneam, quam Chirurgo apud Bartholinum narranti, se
à tormento bellico hypochondrii ità ablatam carnem, ut
illius viscera introspicere liceret, carne vervecinâ, quæ fortè
ad manus erat, restaurasse, & hac Chirurgiâ Hominem resti-
tuisse; vel illi de quo apud Sennertum, testanti, ex Servi
brachio excisum frustulum nobilis viri curtis naribus adaptatum
triennio post, ægrotante servo, doluisse; mortuo, excidisse. Pa-
ce eorum concludam.

*Ergò Chirurgia Curtorum vera non est, sed fictitia ob rationes,
tùm theoreticas, tum practicas.*

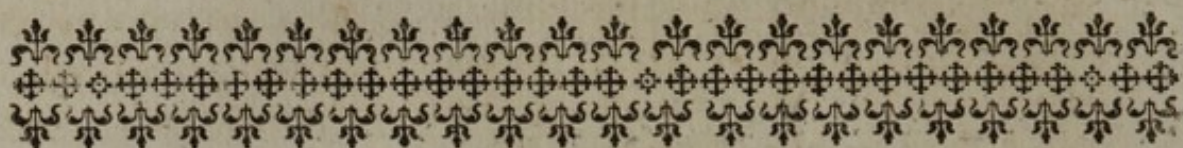
QUÆSTIO UNDECIMA.

Tinnitûs Aurium theoriam exponere.

ADmirabili partium structurâ conspicuum auditûs organum obnoxium est morbis, quorum causas, vix aliter quam ratiociniis, assequi potest Medicus; horum numero meritò adscribendus est Aurium tinnitus, qui, pro varietate soni, quem percipiunt ægroti, bombus, susurrus, vel sibilus audit, & aptè definitur molesta soni perceptio citrà causam externam; sive idiopathicus sit, sive symptomaticus, simplex sive complicatus easdem in interioribus Auris agnoscit causas, quas pro virili enucleaturus præmitto, 1°. Ad variorum quoad acutiem & gravitatem sonorum excitandam in animâ ideam requiritur ut molles nervi acoustici fibrillæ tonis consonæ plures paucioresvè intrà datum tempus edant vibrationes; has mutuatur ab aëre labyrintho incluso, quem vibrat aër exterior, intermedio eo, quem continet tympani cavitas. Externo aëri vibrationes impertiuntur corporis sonori partes insensiles, ut plurimùm à percussione in motum tremulum & vibratorium actæ. 2°. ad sonum etiam gravissimum, qui percipi possit, producendum duodecim ad minimùm, intrà minutum secundum à corporis sonori partibus insensilibus edendæ sunt vibrationes. 3°. Quidquid in Aure internâ contentum vibrationes satis celeres in aëre illi incluso fibris nerveis communicandas excitare potest, aut in ipsis fibrillis nerveis tales vibrationes immediatè ciere potis est, tinnitûs Aurium causa efficiens censenda est. 4°. Præter arterias sanguineas, nullam hîc causam percutientem agnosco cum recentioribus. Sed quo motu, quasnam percutiendo partes, tremulum excitent motum in fibris nerveis inquirendum. Non dilatatio-

nis motu; in febre siquidem intensissimâ decies intrâ minutum secundum pulsasse arterias nunquam fuit observatum, non in aërem motu dilatatorio totius tunicæ agit arteria, quæ par est, modo ad sonum producendum, hic enim arteriæ motus impar est motui tremulo in aëre excitando. Restat ergo, ut arteriæ prætermodum dilatatæ aut fibras ipsas nerveas immediatè feriant motu tremulo singularum partium suarum aut aëreas vibrent particulas eodem motu, quem in arteriis validè dilatatis, à dilatationis motu distinctum observant practici: neque dicant in diastole omnes tunicarum particulas extrorsum pelli motu communi ad axim denuò reversuras: idem namque accidit forcipibus, quæ manu pressæ & subito sibi relictæ, simili licet agitentur motu, sonum tamen non producunt. Prætermodum dilatantur arteriæ Auris interioris à copiosiori ad eas determinato sanguine propter plethoram veram aut spuriam & propter denegatum solitum ejus appulsus ad alias partes & à præpedito ejus regressu ob compressas venas; & tandem obstructio ipsarum arteriarum eundem effectum præstabit; hæcque multiplices causas posteriores agnoscunt. Absquè impensiori arteriarum, imò cum minori quam in statu sano diastole produci tremulum insensibilium partium motum concipio, 1°. A particulis humorum rigidis acuminatis, in tunicas, quasi scalpendo agentibus præsertim si antea prætermodum tensæ extiterint: huic sententiæ favet, quod hystericae & hypochondriaci, in quibus modo assignato peccare solida & fluida jam in confessio est, fermè licet exsanguis, huic morbo plurimum sint obnoxii, quòdque plectro sebo inuncto nervos musicos frustra concuties, ad oculum licet in tota longitudine vibrari observentur, nullos edent sonos, dum scabro perfricati resonant: aliud autem inter utriusque plectri effectum discrimen non datur, nisi quod primum nervos totaliter duntaxat succutiat, dum alterum & totum & singulas ejus partes ad vibrationes edendas promoveat nervum musicum. 2°. Ab inanitione subitaneâ illarum arteriarum, quâ liquida obliquo trepidare rivo laborant & inter-

rupto quasi filo progredientia insensibiles tunicarum particulas vibrare magis quàm ab axi dimovere apta nata sunt. Ex dictis patet, cur tinnitus apoplexiæ modò sit prodromus, modò futuram prænunciet syncopem. Causas remotas, nisi adsint plethoræ aut alterius vitii manifesta signa, ex analogiâ expiscari cogetur Medicus, quarum therapeiam silentio præmitto, nè ultra propositi limites excurrere videar. Hujus dissertatiunculæ prima stamina è proprio penu non esse deprompta fateor, & in eâ quædam non esse demonstrata, certiora forsan dabit sera dies.

QUÆSTIO DUODECIMA.

Motuum sympathicorum causam efficientem assignare.

Sympathici motus ii dicuntur, qui in partibus plùs minùsvè diffitis, propter alteram affectam, exoriantur; hos dari innumera probant exempla: concussio capite excitatur vomitus; acre quidquàm illabatur naribus, contrahuntur validiùs respiratorii muscoli; distractis ultrà modùm periostei fibris nerveis, motibus convulsivis concutiuntur omnes artus. Dies non sufficeret, si iis omnibus, ques à sympathiâ pendere volunt Authores, motibus enumerandis incumberem. Motus, quotquot in animali corpore peraguntur, à nervis tamquàm præcipuis instrumentis pendent; sympathici igitur à nervorum inter se mutuo connubio necessario sunt desumendi. Ad horum harmoniam mutuumque concentum investigandum homines instigare debent, & rei dignitas & futuræ utilitatis spes: Verùm huic operi se se accingenti, quot rudera,

dera, quot sentes amovenda occurrunt, anatomicum adibit edocendus, quo vinculo arctè adeò diffiti pronectantur nervi, plurimorum ignarus recedet; qui potis erit detegere machinæ œconomiam, cujus partium unio altè jacet sepulta? Nec feliciorum experietur sortem, cum investigandæ sedi causæ motricis insudabit, nulla hîc scriptorum concordia; in plexibus alii, alii in ganglionibus, in cerebro tandem eandem residere volunt quam plurimi; hos ultimos concordēs si credas circà mechanismum, quo vis motrix duos simul subit nervos, alterum affectum, intactum alterum, decipieris certè; quam magno molimine stabili fundamento astruere conatus est alter, hypothēsīm firmis rationum momentis evertere videtur felicioris ingenii Vir. An meum has componere lites? Nequaquàm herclè; quæ despero tractata nitescere posse, relinquo, nec meus audet rem tractare pudor, quam vires ferre recusant.

Experientia compertum est, quòd, stimulis quibusdam nervis aliæ magis, quàm aliæ compatiantur partes. Omnes violentos motus sympathicos à stimulo pendere novimus, cùm, sublato stimulo, cessent illi motus. A manifestis ergò ad abscondita procedendo causam occasionalem omnis motus sympathici stimulum esse concludere licet; causam materialem fluidum nerveum; causam verò efficientem summum esse Creatorem lubens agnosco.

Monendum habeo, 1°. Quòd, licet ex impositâ Provinciâ de motibus sympathicis tantum egerim, me nequaquàm lateat alias dari sympathias. 2°. Dari effectus, quos nervorum sympathiæ tribuere non pudet quam plurimos, quorum explanationem ex muscutorum origine, insertione, aut vasorum tramite melius deducere novit horum non ignarus Medicus.

